

# 1 SKYRIUS

## IVADAS

Įsivaizduokite, kad jūs vieni keliaujate keliu, kuris staiga dalijasi į du: vienas takas yra duobėtas ir sunkus, tuo tarpu kitas yra lygus ir patogus, nusileidžiantis į lygumą.

Pirmasis kelias yra nelygus, uolėtas ir pilnas dygliuotų krūmų ir nematomų pavojų. Jis dar status ir sunkiai praeinamas. Tačiau valdžia tako pradžioje pakabino tokį užrašą: NORS ŠIS KELIAS PRADŽIOJE GALI ATRODYTI SUNKUS, JIS GALIAUSIAI NUVES JUS PRIE JŪSŲ TIKSLO.

Kitas kelias yra gerai grįstas, abiejose pusėse auga vaismedžiai ir gėlės, yra daugybė kavinių ir pasilinksminimo vietų. Keliautojas šiame kelyje ras viską, ko jam reikia pojūčių patenkinimui. Tačiau užrašas šio kelio pradžioje įspėja: TAI YRA PAVOJINGAS IR PRAGAIŠTINGAS KELIAS. JIS VEDA Į BEDUGNĘ IR NEABEJOTINĄ MIRTĮ.

Kurį iš dviejų kelių rinktumėtės?

Dažniau žmogaus prigimtis renkasi lengvąjį kelią, nes jis atrodo nereikalaujantis pastangų, malonus ir neturintis jokių kančių. Jis teikia pirmenybę eiti savo keliu ir išsilaisvinti nuo visų išipareigojimų ir atsakomybės. Dievas sukūrė šį žmogišką instinktą ir kiekvienas, paliktas pats su savimi, eitų antruoju keliu. Tačiau pasirenkant tarp šių dviejų kelių įsikiša žmogaus protas ir įjungia stabdžius. Jis ragina Žmogų apmąstyti ir pasverti savo pasirinkimus. Ar jis pasirinks pasimėgauti trumpalaikiu malonumu, po kurio seks nesiliaujanti kančia, ar trumpą ir laikiną skausmo periodą, po kurio seks amžina palaima ir džiaugsmas? Galiausiai jis pasirinks pirmąjį kelią.

Šie pavyzdžiai iliustruoja dangaus ir pragaro palyginimą. Kelias į pragarą yra pilnas malonumų, patinkančių

žmogaus širdžiai: pagundų, tokių kaip viliojantis grožis, jutiminių malonumų ir nesvarbu iš kur gauto turto bei materialių malonumų, kurių taip daugelis siekia. Be šito, šiame kelyje dar yra neribota veiksmų laisvė ir bet kokių kontrolės formų išsižadėjimas, nes žmonės yra linkę trokšti laisvės be jokių apribojimų.

Kelias į dangų tikrai nėra rožėmis klotas. Žmogus susiduria su neapsakomomais vargais ir kančiomis, turi iškęsti daugybę apribojimų bei trokšti atsispirti širdies užgaidoms. Tačiau kai mėgavimasis laikiniais gyvenimo malonumais veda į pastovią kančią pragare, ėjimo sunkesniu keliu atlygis yra amžinas džiaugsmas ir malonumas pomirtiniame gyvenime.

Tai panašu į studentą egzaminų išvakarėse. Jis nenori palikti savo šeimos, kuri žiūri televizorių, bet jis turi pasikartoti medžiagą. Tačiau po šio laikino nemalonumo, jis mėgausis savo sėkmės vaisiais. Kitas pavyzdys būtų sergantis žmogus, kuris turi atsisakyti kai kurių maisto rūšių. Jo atlygis bus sveikatos atgavimas.

Dievas nutiesė du kelius prieš mus ir Jis sukūrė mumyse sugebėjimą juos skirti, todėl kiekvienas, nepaisant savo išsilavinimo, turi sugebėjimą atskirti gerą nuo blogo.

Tai tuo pačiu reiškia, kad kuomet mes padarome kažką gero, mes jaučiame palengvėjimą, nes turime švarią sąžinę, ir taip pat jaučiamės nusiminę, kada padarome kažką blogo.

Šis sugebėjimas nėra apribotas vien žmonėms; gyvūnai taip pat jį turi. Pavyzdžiui, jei numesite gabaliuką mėsos katinui, jis be jokios įtampos suvalgys ją prieš jus. Bet jei jis mėsą iš jūsų nukniauks, jis bėgs už kampo ir praris ją taip staigiai, kad jūs nepamatysite jo ir mėsos nebeatgausite! Iš šio pavyzdžio mes galime matyti, kad pirmuoju atveju katino sąžinė yra švari, nes jis jaučia, kad mėsa buvo jam duota, tuo tarpu antrasis jo reakcijos pavyzdys rodo, kad jis instinktyviai

žino, kad jis pasielgė agresyviai. Kitais žodžiais tariant, jis skiria tarp gero ir blogo, kas yra „leistina“ ir kas yra „uždrausta“.

Šuo taip pat atbėga ir lyžteli savo šeimnininką, kada jis yra padaręs kažką gero, nes taip jis prašo sau atlygio. Tačiau kada jis pasielgia blogai, šuo atrodo susigėdęs, nes jis gailisi dėl to, ką padarė, arba tikisi bausmės.

Tokia yra interpretacija Šventojo Korano eilučių, kurios sako:

**„Negi mes neparodėme jam dviejų kelių (gėrio ir blogio)?“  
(Šv.Koranas 90:10)**

Dievas paskyrė tam tikrus žmones pamokslauti ir vesti žmoniją rojaus keliu. Jie yra pranašai. Kelias į pragarą taip pat turi tokių, kurie vilioja žmones į jį. Jie yra Dievo priešininkai.

*Ulema* (žinovai ir religiniai lyderiai) seka pranašų pėdomis. Fatima, mūsų Pranašo Muhammedo (tebūnie jam taika ir Dievo palaima) duktė, nepaveldėjo jo nuosavybės ar turto. Ulema iš jo paveldėjo *dau'wa* (religijos skleidimą). Kas vykdo šią užduotį su absoliučiu nuoširdumu ir iš visų savo jėgų, nusipelno šio paveldėjimo garbės.

*Dau'wa* yra sunki, atsižvelgiant į stiprų žmogaus laisvės troškimą, kurį religija nori apriboti. Religija stengiasi pažaboti žmogaus prigimtį, kada ji ištrūksta iš kontrolės ir tenkina kiekvieną troškimą. Religija pastoviai atsako į bet kokias pagundas nusidėti ar pasielgti amoraliai.

Žmogaus prigimtis yra kaip pilnas vandens rezervuaras, esantis ant aukštos kalvos viršūnės. Rezervuarą lengva sunaikinti: tereikia jį pradurti su kuom nors aštriu, ir vanduo akimirksniu užlies apačioje esantį slėnį. Tačiau žymiai sunkiau yra rezervuarą pripildyti. Jums reikės išspręsti didžiulę problemą, įtaisyti pompą ir išleisti daugybę pinigų.

Čia kitas pavyzdys, iliustruojantis žmogaus silpnumą. Jei jūs norėsite atridenti didžiulį riedulį į kalno papėdę, viskas, ko jums reikės, tai tik lengvai jį stumtelti, ir jis nuriedės žemyn,- tačiau sugrąžinti jį atgal yra siaubingai sunki užduotis! Tokia yra žmogaus prigimtis.

Draugas, kuris nesilaiko religinio kelio, gali papasakoti jums apie gražią moterį, kuri šoka nuoga, ir jūs galite susivilioti nueiti ir pamatyti ją. Jei religingas asmuo tada jums patartų neiti pažiūrėti moters, jums sunku būtų atsispirti pagundai ir paklaustyti jo patarimo.

Tie, kurie skleidžia blogį, vargu ar turi įdėti daug pastangų tam, kad paskleistų savo blogybes, tuo tarpu tie, kurie puoselėja moralines vertybes ir taurius darbus, turi skirti tam didžiules pastangas. „Blogietis“ turi visus faktorius, kuriais „groja“ žmogaus silpnybėmis: begėdiškai atidengtas moteriškas žavesys, seksualinis sužadınimas ir lengvas priėjimas prie bet ko, kas patraukia pojūčius.

Kaip gali islamo pamokslininkas varžytis su tokiais masinimais? Ką jie gali pasiūlyti vietoje jų? Paprasčiausią susilaikymą ir santūrumą.

Galite save pričiupti bežiūrintį į merginą, kuri nenešioja šydo, kurį musulmonės moterys privalo dėvėti, ir fantazuojantį apie jos kūno formas. Tokiu atveju pamokslininkas paprašytų jūsų nuleisti žvilgsnį ir nežiūrėti į ją.

Kitas pavyzdys yra apie verslininką, kuris suprato, kad pinigų skolinimas už didžiules palūkanas yra geriausias ir greičiausias būdas užsidirbti. Tačiau pamokslininkas patartų jam pinigų tokiu būdu neuždirbinėti. Darbuotojas gali pastebėti kolegą, imantį kyšį, kurio dydis siekia šešis jo mėnesinius atlyginimus, ir įsivaizduoti, kiek jis ir jo šeima turėtų naudoti, jei ir jis panašiai pasielgtų. Tačiau pamokslininkas tokiu atveju

įsiterptų patardamas jam susilaikyti nuo tokių veiksmų vykdymo.

Dvasiniai mokytojai pataria visiems tokiems žmonėms, įspėdami juos saugotis laikinų malonumų, pasitaikančių jų keliuose, - atsisakyti fizinio pasaulio pagundų dvasinio pasaulio labui: to pasaulio, kurio jie tą akimirką negali suvokti. Jie drąsina juos kontroliuoti savo silpnybes ir širdies troškimus, nors tai ir yra sudėtinga užduotis bei sunki našta. Nieko nuostabaus, kad mes apibūdiname religiją kaip sunkią naštą. Visagalis Dievas iš tikrųjų ją taip apibūdino Šventajame Korane:

**„Štai, mes suteikėme tau sunkią žinią“**

**(Šv.Koranas 73:5).**

Kiekvienas kilnus poelgis nušvarina žmogaus sielą. Mūsų apžvelgtame pavyzdyje, kur studentas palieka savo šeimą, žiūrinčią televizorių, tam, kad pasikartotų savo egzaminams, - jis be abejonės buvo nepatenkintas! Taip pat sunku yra bet kam studijuojančiam atsiskirti nuo draugų susirinkimo, kada jie linksminasi, tam, kad skaityti ir mokytis. Taip pat yra ir su asmeniu, kuris keliiasi auštant atlikti *fadžr* (aušros) maldos. Panašiai ir žmogus, kuris išvyksta į džihad (šventąjį karą), užsikrauna sau didžią naštą, kada atsisveikina su savo žmona ir šeima.

Dėl šios priežasties mes aplinkui pastebime žymiai daugiau nedorų ir negarbingų žmonių nei priešingai. Tų, kurie prisimena Dievą ir leidžiasi Jo vedami, yra žymiai mažiau negu tų, kurie pasirenka „lengvąjį kelią“. Štai kodėl mums yra praeiti aklai sekti dauguma:

**„Jeigu tu klausytum daugumą tų, (kurie gyvena) žemėje, jie tik nuklaidintų tave nuo Dievo kelio.“**

**(Šv.Koranas 6:116)**

Tačiau jei stygius ir retumas nebūtų aukštumo ir pranašumo savybės, deimantų nebūtų taip sunku rasti, o anglies nebūtų taip apstu. Nebūtų tarp mūsų tokie reti ir genijai, drąšūs didvyriai bei pasižymėję žmonės.

Daugelį kartų pranašai ir teisingų žinių žmonės ragino mus sekti teisingu keliu, tuo tarpu sugedę ir nedori bandė mus suklaidinti. Iš tiesų, mes turime savyje sugebėjimą eiti bet kuriuo iš tų kelių.

Mumyse yra viena dalis, kuri priima pranašų mokymus, ir kita dalis, kuri yra paveikta tų, kurie buvo suklaidinti. Žmogaus intelektas yra ta dalis, kuri supranta tiesą ir pranašų būdą; bet yra ir kita pusė, kuri kursto mus elgtis negerai.

„Koks yra skirtumas tarp proto ir sielos?“ - galėtumėte paklausti. Aš netvirtinu, kad čia pateiksiu aiškų apibrėžimą, paaiškinantį ir atskiriantį vieną nuo kito, - netgi mokslui nepavyko to nušviesti! Bet aš pamėginsiu paaiškinti.

Mes visi sakome: „Pasakiau sau“ arba „Protas man pasakė“ (ar intelektas). Bet kas esate jūs ir kas yra jūsų „aš“? Ir kas yra jūsų protas? Nors šie dalykai yra mums vis dar neaiškūs, aš neketinu atrasti kažko nežinomo. Aš pasistengsiu pateikti realų pavyzdį.

Žmogaus kūnas yra pastoviam keitimuisi, ir ląstelės, kurios anksčiau jame gyvavo, dabar jau nebeegzistuoja. Su „Aš“ yra taip pat: viltys, troškimai, skausmas ir kančios pastoviai keičiasi. Tokiu atveju jūs galėtumėte paklausti: kokia „Aš“ dalis nesikeičia? Tai siela. Sekantis jūsų klausimas galėtų būti „kas yra siela?“

Dievas atskleidė mums žinių apie daugybę žmogaus kūno paslapčių: mūsų galūnių funkcijas ir daugybės ligų gydymą. Jis taip pat informavo mus apie žmogaus savasties negalavimus. Jis mums pasakė, kad kai kurios savastys yra labiau linkusios elgtis blogai, tuo tarpu kitos yra savikritiškos;

ir priešingai, kitos yra visiškai patenkintos ir ramios. Jis taip pat pasakė, kad kiekvieną savastį ištiks mirtis. Tačiau Visagalis neatskleidė visko apie žmogaus sielą, kadangi šios žinios priklauso tikrai Dievui.

Sielos neveikia laiko ir erdvės ribos. Pavyzdžiui, asmuo jūsų akivaizdoje gali užsnūsti ir pramiegoti penkiolika minučių, ir per tą laiką „pakeliauti“ po Ameriką ar Indiją, pagyventi ten 20-30 metų ir patirti didžiulių džiaugsmų ir liūdesio. Tačiau kaip gali trisdešimt metų tilpti į penkiolika minučių? Šis pavyzdys parodo, kaip mes galime patirti didžiules kančias ar mėgautis palaima po mirties. Pačios sielos niekas neveikia – netgi liga ar mirtis. Ji egzistavo prieš tai, kada ji buvo paskirta į šį kūną ir šiai savasčiai, ir ji išliks netgi po to, kai mes išsiskirsime su savo kūnais ir po to, kada dings savastis.

Čia yra kitas pavyzdys apie konfliktą tarp proto ir savasties. Jums gali būti šilta ir jauku lovoje, galite greitai užmigti šaltą naktį, iki kol žadintuvas jus pažadina aušros malda. Tą akimirką vidinis jūsų balsas liepia jums keltis ir melstis. Kai jau jūs beveik atsikeliate, jūs išgirstate kitą vidinį balsą, sakantį: „Kodėl dar valandėlės nenusnaudus?“ „Bet melstis yra geriau negu miegoti,“ - įsikiša pirmasis balsas. „Būtų miela eiti miegoti,“ - atsikerta antrasis balsas, - „yra daugybė laiko. Galėsi pasimelsti už keleto minučių.“ Mūšis tarp dviejų balsų tęsiasi: „Miegok!“, „Kelkis!“, „Miegok!“, „Kelkis!“ Pirmasis yra protas, o antrasis yra savastis.

Tokia situacija pasireiškia daugybe pavidalų ir formų. Tai tarsi dvejojimas, kuris apima asmenį, kuris nori peršokti per platų griovį. Jis norėtų persikelti, tačiau bijo nukristi. Jis girdi du skirtingus vidinius balsus: „Šok!“, „Nešok – grįžk!“ Jei jis paklausys balso, kuris liepia jam šokti, jis persikels į kitą pusę, tačiau jei jis dvejos ir lauks balso, kuris lieps jam sugrįžti, ir tik tada nuspręs šokti, jis būtinai įkris į griovį.

Kiekvienoje tokioje situacijoje mes turime pasirinkti. Tokiais kartais kaip šis, geras mąstymas gali paimti viršų tik tada, jei mes tikime. Tik tada, kai mes turime *iman* (tikėjimą), galime pasiekti proto pergalę prieš kūną. Iman jėga yra proporcinga jūsų proto galios pergalei.

Tačiau tai dar nereiškia, kad protas gali visada įveikti kūno troškimus ar kad musulmonas niekada neklysta. Islamas yra užjaučianti religija; tai praktinis tikėjimas, pagrįstas gyvenimo realijomis. Dievas nesukūrė žmonių būti angelais, velniais, naminiais gyvūnais ar laukiniais žvėrimis. Angelai buvo sukurti paklusti ir garbinti; velniai – nepaklusnumui ir šventvagiškumui, o naminiai ir laukiniai gyvūnai yra apdovanoti ne mąstymo galiomis, bet instinktais. Tai reiškia, kad jie nėra įpareigoti paklusti dieviškiems įsakymams ir nebus laikomi atsakingais už savo veiksmus. Mes nepriklausome nė vienai iš tų kategorijų. Taigi, kas mes esame? Koks tiksliai yra žmogus?

Kiekvienas žmogus yra unikalus kūrinys, turintis angeliškų, velniškų ir netgi gyvuliškų charakteristikų. Jo angeliškos savybės yra dominuojančios, kada jis nuoširdžiai garbina Dievą ir palaiko glaudžius santykius su Juo. Toks žmogus yra kaip angelai:

**„Kurie paklūsta Dievui visame kame, ką Jis įsakė jiems, ir (visada) daro tai, ką jie yra pašaukti daryti.“**

**(Šv.Koranas 6:66)**

Tačiau jeigu žmogus atsuka savo nugarą ar rodo savo Kūrėjui panieką, arba garbina daugiau negu vieną Dievą, jis taps negatyvių ir pragaištingų įtakų auka. Kada toks žmogus supyksta, jis elgiasi kaip laukinis, jo vieninteliu tikslu tampa nugalėti savo priešininką bet kokia kaina, netgi jei tai reikštų pulti jį fiziškai. Tokiais atvejais žmogus elgiasi kaip laukinis



žvėris. Panašiai, jei žmogus nėra pajėgus valdyti savo seksualinių potraukių, jo gyvuliškoji pusė visiškai jį užvaldo.

Šios dvi tendencijos formuoja žmogaus prigimties pagrindą: viena yra linkusi į gera, o kita – į bloga. Tačiau Dievas apdovanojo žmogų mąstymo galia ir valia pasirinkti, kas geriausia. Jei jis sugebės pasinaudoti savo valios jėga ir gerai protaus, jis bus tarp tų, kurie mėgausis amžina laime pomirtiniame gyvenime. Jei ne, jis prisiims pasekmes ir kančią.

Savastis iš prigimties yra linkusi į laisvę. Tačiau religija apriboja šią „laisvę“ tam, kad savastį sudrausmintų. Be tokio apribojimo, mes prarastume visas geras vertybes, savastis prarastų kontrolę ir elgtųsi visiškai neatsakingai. Su tokia neribota laisve žmonių visuomenė pradėtų siautėti, žmonėms besielgiant tarsi lunatikams. Pavyzdžiui, išprotėjęs žmogus nieko nepaiso: jis gali nusimesti drabužius ir slampinėti gatvėmis nuogas. Jis gali netgi atsisėsti ant autobuso vairuotojo pečių! Arba jis gali susižavėti jūsų drabužiais ir nuplėšti juos nuo jūsų. Jam jūsų duktė gali pasirodyti patraukli ir jis norės su ja pasimylėti vien tik iš aistros, o ne taip, kaip islamo yra nustatyta.

Išprotėjęs žmogus yra vienintelis asmuo, kuris mėgaujasi visiška laisve. Sveiko proto žmogus yra valdomas bendro pojūčio, kuris yra tarsi „jį susaistęs diržas ar virvė“. Tai atspindi arabiškas žodis *akl* (protas), kuris žymi virvę, kuria yra pririšamas kupranugaris. Žodis *hikma*, reiškiantis išmintį, yra panašus tuo, kad irgi yra išvestas iš žodžio, reiškiančio virvę. Žodis „civilizacija“ taip pat atspindi saito ar virvės reikšmę ta prasme, kad ji riboja jūsų elgesį kasdieniame gyvenime. Ji nurodo gerbti kitų teises ir priimtus visuomenės susitarimus, tradicijas ir t.t.. „Teisingumas“ yra kita sąvoka, turinti tą pačią prasmę, nes jis nustato ribas jūsų laisvei kitų laisvės atžvilgiu.

patikti klausytis ir skleisti paskalas, sužinoti apie tai, ką žmonės padarė ar nepadarė. Jūs iš to galite gauti netiesioginio malonumo, nes jūs jaučiatės esantys geresni nei asmuo, kurio silpnybė buvo atskleista. Tokiu pačiu būdu vagystė gali būti laikoma pramoga, nes tai yra lengvas, pastangų nereikalaujantis būdas gauti pinigų. Savasčiai svetimavimas gali atrodyti malonus būdas patenkinti savo troškimus. Nusirašinėjimas per egzaminą padeda asmeniui jį be didesnių vargų išlaikyti. Savastis gali norėti vengti savo pareigų, taip tapdama tingia ir apsūdusia.

Bet jei jūs tikrai sustotumėte ir pamąstytumėte, suprastumėte, kad ši trumpalaikė laisvė nėra verta bėdos, nes mainais jūs turėsite prisiimti ilgalaikės savo netinkamų poelgių pasekmes.

Kaip asmuo jaustųsi, jei jis būtų paprašytas pasirašyti metams teisėtą sutartį, garantuojančią jam viską, ko reikia patenkinti jo labiausiai pašėlusius troškimus: jis galėtų gyventi bet kurioje pasirinktoje šalyje, ir turėti tiek meilės romanų, kiek tik pageidautų. Įsivaizduokite, kad sutartis teigia, jog niekas nėra draudžiama – bet taip pat yra iškelta sąlyga, kad metų pabaigoje jis bus pakartas. Negi jis nesakytų, „joks metus tesitęsiantis malonumas nėra vertas kartuvių!“? Negi jis nesuvoktų, kad vos tik kilpa suverš jo kaklą, jis negalės su savimi pasiimti nė vieno tų malonumų šaltinio? Negi jis nesuprastų, jog nors ir korimo skausmas gali tetrukti tik minutę, pomirtinio gyvenimo kančia niekada nesibaigs?

Vargu ar yra pasaulyje bent vienas, kuris nebūtų padaręs nuodėmės ir nesimėgavęs, tą nuodėmę darydamas. Mažiausia iš visų nuodėmių galėtų būti nenoras keltis ir atlikti rytinę malda. Jei mes sustotume ir pagalvotume apie visus

malonumus, kuriais mėgavomės prieš dešimt metų, ir tada paklaustume, ar yra likęs nors vienas jų iki dabar, koks būtų atsakymas?.. Nieko! Atlikti kokią nors pareigą visada yra sunku ir tai sukelia kažkiek diskomforto. Pavyzdžiui, pasninkavimo pareiga Ramadano mėnesį reiškia, kad musulmonai turi kęsti alkį ir troškulį. Tačiau kokias pasekmes mes dabar jaučiame nuo tų kentėjimų? Kas liko iš alkio skausmų, kada mes išgyvenome Ramadano mėnesį prieš dešimt metų?

Nuodėmės malonumai gali išnykti, tačiau bausmė išlieka. Tuo tarpu kai pareigų atlikimo skausmai ir kančios praeina, su mumis pasilieka atlygis.

Kokios visų mūsų išgyventų malonumų ir kančių pasekmės mūsų laukia mirties valandą?

Giliai širdyse mes visada norime atgailauti ir grįžti į Dievo kelią, bet atidedame tai ir žaidžiame laukimo žaidimą. Pavyzdžiui, aš sakydavau sau, kad atgailausiu ir seksiu Dievo keliu įvykdamas *Hadž*. Aš atlikinėėjau *Hadž* reguliariai, tačiau vis dar neatgailavau! Prabėgo mano keturiasdešimtmetis ir šešiasdešimtmetis, tačiau aš vis dar neatgailavau. Tai nereiškia, kad tais metais aš gyvenau nuodėmių kupiną gyvenimą. Visiškai ne, ačiū Dievui. Bet šis pavyzdys parodo, kad žmogus nori gyventi gerą gyvenimą, tačiau randa priežasčių atidėliojimui. Jis galvoja, kad turi daugybę laiko, todėl gali vegetuoti – kol, staiga, jį ištinka mirtis. Aš pats dukart buvau atsidūręs arti mirties, ir tai išmokė mane atgailauti už kiekvieną akimirką, kurią aš iššvaisčiau nepaklusdamas Dievui. Šis atgailos jausmas tęsėsi kelis mėnesius ir per tą laiką aš tapau geru asmeniu. Nors vėliau aš vėl tapau įsitraukęs į gyvenimo painiavą ir sunkumus – ir pamiršau apie mirtį.

Mes visi pamirštame apie mirtį. Netgi pro mus praeinančios laidotuvių procesijos nepakanka, kad mes

prisimintume, kad mes visi vieną dieną mirsime. Netgi meldžiantis laidotuvėse mūsų mintys gali nukeliauti prie pasaulietiško reikalų. Mes galvojame, kad mirs visi išskyrus mus, tačiau, giliai viduje, žinome, kad vieną dieną mums reikės atsisveikinti su šiuo pasauliu.

Žmogus gali sulaukti šešiasdešimties, septyniasdešimties ar net šimto metų, tačiau vieną dieną jis būtinai mirs. Jūs tikrai žinote žmonių, kurie sulaukė garbingo amžiaus, tačiau vis viena visi mirė. Galbūt jūs žinote, kad Nojus gyveno 950 metų, pamokslaudamas savo žmonėms. Kur Nojus dabar? Ar gyvena šiuo metu pasaulyje? Tai kodėl mes negalvojame apie mirtį ir nesiruošiamo jai, jei ji yra neišvengiama?

Žmogus, kuris ketina išvykti, pradeda ruoštis nuo pat to momento, kada yra nustatoma jo išvykimo data. Kartą aš buvau kompanijoje su keliais jordaniečiais mokytojais, kurie pasirašė darbo Saudo Arabijoje sutartis. Jie buvo informuoti, kad jų skrydžiai yra suplanuoti vienas po kito. Tie, kurie pasiruošė laiku, galėjo išvykti pagal tvarkaraštį, kai tik susitvarkė pasų formalumus ir atsisveikino su savo šeimomis. Tačiau tiems, kuriems reikėjo daugiau laiko pasiruošti kelionei, laiko nebuvo duota ir todėl jie negalėjo išvykti. Taigi, ką mes galime pasakyti apie Mirties Angelo kvietimą išvykti! Tai kvietimas, kurio negalima nei atidėti, nei ignoruoti. Mirties Angelas pačiups asmenį, net jei jis to nenori ir neleis jam atsikvėpti. Ir kas žino, kada Mirties Angelas atvyks? Kokia tiksliai yra mirtis? Kokia yra tiesa apie ją?

Žmogaus gyvenimą sudaro tam tikros stadijos: pirmoji stadija yra embrionas motinos išsčiose; tada seka šio pasaulio gyvenimas, po jo - *barzach* stadija (tarpinis periodas tarp mirties ir prisikėlimo). Galiausiai prasideda amžina pomirtinio

gyvenimo stadija. Kiekviena tolimesnė stadija turi tokį pat susietumo laipsnį su esančia greta.

Šio pasaulio platumas, palyginus su motinos iščių erdve, yra kaip barzach platumas, palyginus su šio pasaulio gyvenimu; taip pat yra ir su pomirtiniu gyvenimu, palyginus jį su barzach. Kada kūdikis yra embrioninėje stadijoje, jis galvoja, kad visas pasaulis yra jo motinos iščios. Jei embriono būtų paklausta apie išėjimo iš iščių reikšmę, jis atsakytų, kad tai reikštų mirtį. Jei iščiose būtų dvyniai, ir vienas gimtų anksčiau už kitą, tai tas, kuris gimtų vėliau, galėtų sakyti, kad jo brolis mirė ir buvo palaidotas nežinomame pasaulyje. Jis raudotų, jei pamatytų savo brolio dvynio išmestą placenta, lygiai taip pat, kaip motina aprauda savo sūnaus negyvą kūną. Motina, kuri stengėsi išsaugoti savo vaiką nesuteptą ir matanti jį laidojamą į savo kapą, palūžta. Ji nesuvokia, kad tai tarsi placenta: tai lyg nešvarūs marškiniai, kuriuos reikia išmesti. Tai apdaras, kurio gyvavimo laikas pasibaigė ir jis yra daugiau nebereikalingas.

Štai tokia yra mirtis. Iš tikro, tai yra „naujas gimimas“. Tai išėjimas į kitą dimensiją, kuri yra ilgesnė ir platesnė laiko ir erdvės atžvilgiu. Pasaulis, kuriame mes gyvename, yra tik perėjimo vieta. Mūsų gyvenimas yra panašus į keliautojo, keliaujančio į Jungtines Valstijas laivu. Jis sumoka už patogią kajutę ir pasirūpina, kad kelionė būtų užtikrintai komfortabili. Bet argi jūs manote, kad jis rūpintųsi išleisti visus savo pinigus, atnaujindamas patogumus savo kajutėje ir dėl to atvyktų į Jungtines Valstijas be skatiko? Ar jis sau saktų: „Aš šioje kajutėje praleisiu tik savaitę, taigi aš pasitenkinsiu tuo, kas yra, ir pataupysiu pinigus savo namams Valstijose, nes ten aš pastoviai gyvensiu.“

Čia kitas pavyzdys, palyginantis šį pasaulį su būsimu. Prieš keletą metų Jungtinės Valstijos paskelbė, kad jos ketina

atlikti atominį bandymą nedidukėje salelėje Ramiajame vandenyne. Ta sala buvo apgyvendinta keliais šimtais žvejų, kurių buvo paprašyta apleisti salą ir kuriems patiems buvo pasiūlyta išsirinkti gyvenamąją vietą šalyje su tokiomis pat sąlygomis ir aplinkybėmis, prie kurių jie buvo įpratę. Buvo nustatyta galutinė data, paliekant jiems laiko susitvarkyti smulkmenas ir pasiruošti savo išvykimui.

Gyventojai reagavo skirtingai. Kai kurie iš jų pasielgė taip, kaip jiems buvo patarta, kai kurie delsė ir nesirūpino tuo iki galutinės datos, tuo tarpu kiti sakė, kad visas reikalas yra paremtas melu, kad nėra tokios vietos kaip Jungtinės Valstijos ir todėl jie nenori palikti salos. Jiems neatėjo į galvą, kad visa sala galėtų būti suplėšyta į gabalus ir liktų tik griuvėsiai.

Tai iliustruoja skirtingus žmonių požiūrius. Tikintysis žino, kas laukia pomirtiniame gyvenime, todėl ruošiasi jam gyvendamas atgailos ir paklusimo gyvenimą. Jį mes galime palyginti su pirmąja žvejų grupe, kurie pradėjo pakuotis ir ruoštis keliauti ir gyventi kitoje vietoje. Tačiau tikintysis, kuris nepaklūsta Dievui ir ignoruoja jo įpareigojimus yra tarsi antroji grupė žvejų, kurie neatkreipė dėmesio į faktą, kad pavojus yra artėjantis. Netikintysis yra kaip trečioji žvejų grupė: jis atmeta ir abejoja religijos tiesa. Jis yra įsitikinęs, jog nėra jokio gyvenimo po šio pasaulio egzistavimo ir kad mirtis yra gilus miegas, išsistinis poilsis ir kad jis išnys.

Tai dar nereiškia, kad islamas kviečia kiekvieną musulmoną visiškai apleisti šį pasaulį ir atsilaisvinti nuo visų atsakomybių. Islamas nesako, kad mečetės turėtų būti vienintelė musulmonų interesų vieta; nei jis sako, kad jie turėtų gyventi olose atsiskyrėlišką gyvenimą. Priešingai, islamas kviečia musulmonus būti geriausiai civilizuotų žmonių pavyzdžiu ir stengtis būti tarp turtingiausių materialaus turto atžvilgiu, lygiai kaip ir imtis iniciatyvos mokslo srityje. Jis

ragina kiekvieną musulmoną gyventi subalansuotą ir sveiką gyvenimą, rūpinantis savo kūnų valgant tinkamą maistą ir palaikant gerą formą. Islamas pataria musulmonams nepersidirbti ir mėgautis gyvenimu bei atsipalaiduoti tiek, kiek tas poilsis neperžengia islamo ribų. Jis ragina musulmoną rūpintis savo šeima ir vykdyti pareigas visuomenėje, kurioje jis gyvena. Jis turi žinoti tiek šias pareigas, tiek ir tikėjimo Vienatiniu Dievu principus bei poreikį Jam paklusti.

Kitais žodžiais tariant, musulmonas gali kaupti turta, jei jis yra kaupiamas teisėtai. Atitinkamai, jis gali mėgautis visais leistiniais gerais gyvenimo dalykais. Jis gali būti labai atsidavęs šiam pasauliui su sąlyga, kad jis išlieka tikras savo tikėjime ir neužsiima jokia politeizmo forma, nei atvira nei slapta, infiltruota į savo tikėjimą. Jis privalo vengti visko, kas yra manoma esant neleistina, ir vykdyti visas savo religines pareigas. Turtas yra toks dalykas, kuris atsargiai turėtų būti valdomas musulmono rankose, o ne širdyje, nes jis pasikliauti turėtų Dievu, o ne materialia nuosavybe. Jo vienas ir vienintelis gyvenimo tikslas turėtų būti pastoviai siekti daryti tai, kas yra priimtina Dievui.